

CHRÁNĚNÍ A OHROŽENÍ VODNÍ BEZOBRATLÍ KARVINSKA

„Důlní odkaliště a zvodnělé poklesy je potřeba v krajině alespoň zčásti zachovat a nerekulťovat je zavezením. Udržujeme zde stálý podíl volné vodní hladiny a při využití vodních ploch rybáři podporujeme pouze extenzivní hospodaření.“

RNDr.

Ivona Horká

Ph.D.

Vzácní obyvatelé krajiny

Plná tajů a nečekaných živočichů. I tak by se dala pohornická krajina charakterizovat. Je znovuzrozená, živá, a tak nás nepřestává překvapovat stejně, jako nás překvapuje život sám. Stačí se jen na chvíli pozastavit a žasnout nad její biologickou diverzitou. Dlouhodobé průzkumy ukazují, že navzdory důsledkům důlní činnosti se na jejím území nacházejí významná útočiště pro vodní bezobratlé živočichy – konkrétně korýše a velké mlže. Těm se daří zejména v poklesových kotlinách, které jsou vlivem vysoké hladiny spodní vody zaplaveny, ale také v důlních odkalištích, která byla využívána k ukládání uhelných a flotačních kalů. Překvapivě tak v takto člověkem silně pozměněné krajině nalézáme živočichy, které bychom zde nečekali...

Domov raků

V rámci rozsáhlého bádání byl na území pohornické krajiny potvrzen výskyt kriticky ohroženého raka říčního a ohroženého raka bahenního. Tito raci jsou širokou veřejností považováni za živočichy žijící výhradně v čistých vodách. Rak říční je náš původní, kdysi hospodářsky významný druh raka. Preferuje pomalu tekoucí vody přírodního charakteru, kde si v běhu hloubí nory nebo se ukrývá pod kameny v korytě toku. Na Karvinsku byly populace raků říčních nalezeny ve vodních tocích a také v zaplavených poklesových kotlinách. Protože dnes rak říční patří mezi kriticky ohrožené druhy naší fauny, je jeho výskyt v pohornické krajině rozhodně důvodem k radosti.

Další ze zde objevených raků, rak bahenní, není naším původním druhem. První doložený výskyt na Severní Moravě pochází z r. 1989 právě ze zatopených důlních poklesů na Karvinsku. Do dnešní doby se raci bahenní zachovali pouze ve 2 lokalitách – v nádrži u tzv. šikmého kostela sv. Petra z Alkantary a v zatopeném poklesu nedaleko bývalého dolu Barbora. Přestože se nejedná o původní druh naší fauny, je rak bahenní zařazen mezi živočichy v Česku ohrožené.

Hemží se to tu mlži

Nejen populace raků, ale dokonce i mlži si oblíbili zdejší vody. Z velkých mlžů se v bývalých důlních odkalištích nebo poklesech vyskytují dva druhy – velevrub malířský a škeble říční. Velevrub malířský je sice zařazen mezi kriticky ohrožené živočichy, v současnosti je však nejrozšířenějším druhem velevruba v Česku. Škeble říční nepodléhá ochraně, ale často však bývá zaměňována za vzácnější škebli rybníčnou, která je dle platné legislativy silně ohrožená. Jakkoliv je škeble říční poměrně běžná, její výskyt zde napomáhá ke zvýšení biodiverzity.

Rekultivujme s úctou k živému

Pohornická krajina patří z biologického hlediska v rámci naší země opravdu mezi pozoruhodná místa. Velké druhy mlžů spolu s raky říčními nebo bahenními zde vytváří významná živočišná společenství. Z praktického hlediska jsou navíc tyto živočichové významnými indikátory znečištění povrchových vod a ve vodních ekosystémech mají své nezastupitelné místo. I z tohoto důvodu je proto potřeba poctivě a se vší vážností zhodnotit, jak v rámci rekultivace naložit s důlními odkališti a poklesy. Jejich zavezení hlušinou by totiž mohlo nenávratně ohrozit místa výskytu těchto vzácných živočichů, což by byla velká škoda.

